

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 22:44
Diariernr: 22/00473
Handläggare: Cecilia Moore
Ämnesord: Social omsorg
Avdelning: Avdelningen för vård och omsorg
Sektion/Enhet: Sektionen för socialtjänst
Extern medverkan:
Datum: 2023-05-01
Mottagare: Socialnämnd
Individ- och familjeomsorg
Rubrik: Beräkning av föräldrars ersättning till kommunen för
placerade barn under 18 år
Ersätter: 2006:54
Bilagor:

Sammanfattning

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör beräkning av föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn under 18 år. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

SKR:s rådgivning är enbart avsedd för företrädare för kommunen vilket innebär att privata företag inte omfattas av SKR:s rådgivning. Råd och stöd ges avseende mer generella frågor.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 22:44

Avdelningen för vård och omsorg
Cecilia Moore

Socialnämnd
Individ- och familjeomsorg

Beräkning av föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn under 18 år

Föräldrars ersättningsskyldighet

Föräldrar är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader när ett barn under 18 år får vård eller omvårdnad utanför det egna hemmet. Det framgår av 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (SoL) och av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Föräldrarnas skyldigheter att bidra till kommunens kostnader bestäms enligt samma grunder som betalningsskyldigheten vid underhållsstöd.¹ Bestämmelserna finns i 6 kap. 2-4 §§ socialtjänstförordningen, 5 § förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade och i 19 kap. socialförsäkringsbalken (SFB). Ersättningsskyldigheten gäller oberoende av om föräldern är vårdnadshavare eller inte.

Hur mycket en förälder ska betala till kommunen beror både på föräldrarnas årsinkomst och på hur många barn som föräldern har att försörja. Ersättningsbeloppet omräknas årligen.

Beräkningen ska göras på var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende med varandra. Föräldrarna kan ha olika antal barn, vilket påverkar beloppet som en förälder ska betala. Procentsatsen som en förälder ska betala baseras på inkomstberäkningen i den senaste taxeringen. Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar beloppet för underhållsstöd enligt 18 kap. 20 § SFB.

När barnet fyller 18 år upphör ersättningsskyldigheten.

¹ [Underhållsstöd från Försäkringskassan - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/for-foraldrar-som-inte-lever-ihop/barnet-bor-hos-dig/underhallsstod-fran-forsakringskassan)
(<https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/for-foraldrar-som-inte-lever-ihop/barnet-bor-hos-dig/underhallsstod-fran-forsakringskassan>)

Beräkning av ersättningsbelopp

Beräkningen av vad en förälder ska betala i ersättningsbelopp till kommunen bestäms enligt samma bestämmelser som betalningsskyldigheten vid underhållsstöd.

Inkomstberäkningen baseras på den senaste taxeringen. Som exempel grundar sig ersättningen för år 2023 på 2022 års taxering, det vill säga 2021 års inkomster. Vid beräkning av kapitalinkomster ska hänsyn tas till realisationsförluster och uppskovsavdrag vid byte av bostad.

Den ersättningsskyldige förälderns inkomst ska beräknas i enlighet med det senast fattade taxeringsbeslutet och med utgångspunkt i

1. Inkomst av tjänst
2. Inkomst av kapital
3. Inkomst av näringsverksamhet
4. Inkomst av studiemedel och studiestartsstöd

Enligt 19 kap. 10 § SFB ska därefter ett grundavdrag om 120 000 kronor göras.

Skatteverket ska enligt 6 kap. 2 § tredje stycket SoF på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders ersättningsbelopp.

Procentsatser

Ersättningsbeloppet beräknas som en viss procent av förälderns inkomst enligt ovan. Procentsatsen för varje barn varierar med det totala antalet barn som föräldern är försörjningsskyldig för enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken.

Procentsats per barn				
1 barn 14 %	2 barn 11,5 %	3 barn 10 %	4 barn 7,75 %	5 barn 6,4 %
6 barn 5,5 %	7 barn 4,85 %	8 barn 4,38 %	9 barn 4 %	10 barn 3,7 %

Räkneexempel: En förälder är försörjningsskyldig för tre barn varav ett är placerat. Den framräknade inkomsten är 222 000. Grundavdrag görs med 120 000 kronor efter vilket 102 000 återstår. Då föräldern är försörjningsskyldig för tre barn blir procentsatsen 10 procent för det placerade barnet: $102\,000 \times 0,10 = 10\,200$ kronor/år, det vill säga 850 kronor/månad den summa som föräldern ska lämna kommunen i ersättning.

Har en förälder fler än ett placerat barn, gäller samma beräkning för varje barn. Räkneexempel: En förälder är försörjningsskyldig för tre barn varav två är placerade. Den framräknade inkomsten är 222 000. Grundavdrag görs med 120 000 kronor efter vilket 102 000 återstår. Då föräldern är försörjningsskyldig för tre barn blir procentsatsen 10 procent för vardera placerat barn: $102\,000 \times 0,10 = 10\,200$ kronor/år och barn det vill säga 850

kronor/månad per barn, totalt summa som föräldern ska lämna kommunen i ersättning blir då 1 700 kronor.

Maxbelopp

Det belopp som var och en av föräldrarna ska ersätta kommunen med får inte överstiga vad som för samma tid motsvarar högsta underhållstödsbelopp enligt 18 kap. 20 § SFB. Information om gällande maxbelopp beroende på barnets ålder finns att inhämta hos Försäkringskassan.²

Ändring av ersättningsbelopp

Med ersättningsbelopp menas vad en förälder ska betala till kommunen per månad. En förälders försörjningsskyldighet kan ändras genom att flera eller färre barn ska försörjas. Förändringen påverkar procentsatserna vid beräkning av ersättningsbeloppets storlek. Omräkningen görs i anslutning till den förändrade försörjningsskyldigheten och kan ske när som helst under året.

Barnets egna inkomster

Ett barn kan ha egna inkomster, till exempel barnpension eller pengar från försäkring, som kan komma att påverka nivån på föräldrars ersättning till kommunen. Barnets inkomster beräknas på samma sätt som föräldrarnas, men här tillämpas ett grundavdrag på 60 000 kronor. Om barnet har inkomster som överstiger 60 000 kronor, minskas föräldrars ersättningsskyldighet med hälften av den inkomst som överstiger 60 000 kronor.

Räkneexempel: Det placerade barnet har en egen inkomst på 100 000 kronor. Efter grundavdraget återstår 40 000 kronor. Hälften, det vill säga 20 000 kronor, *reducerar* de belopp föräldrarna ska betala till kommunen. Respektive förälders ersättningsbelopp reduceras i detta exempel med 10 000 kronor/år. Kommunen har inte rätt att ta ut högre ersättning från föräldern med anledning av att barnet uppbär pension eller annan socialförsäkringsförmån.

Jämkning

Om när beräkningen görs, de framräknade beloppen bedöms oskäliga i förhållande till respektive förälders ekonomiska förmåga, sociala situation eller för att föräldrarna står för vissa av barnets kostnader, kan ersättningen jämkas till en skälig nivå. Jämkning kan ske redan från början eller vid ett senare tillfälle.

² [Underhållsstöd från Försäkringskassan - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/for-foraldrar-som-inte-lever-ihop/barnet-bor-hos-dig/underhallsstod-fran-forsakringskassan)
(<https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/for-foraldrar-som-inte-lever-ihop/barnet-bor-hos-dig/underhallsstod-fran-forsakringskassan>)

Årlig omräkning

Den årliga omräkningen av ersättningsbeloppet som grundar sig på en ny taxering är inte ett nytt beslut om att betala ersättning till kommunen, utan endast en omräkning av beloppet. Delgivning av beräkningsunderlaget ska därför inte ske, men respektive förälder ska underrättas som det nya ersättningsbeloppet.

Överklagande

Socialnämndens beslut om vad en förälder ska betala i ersättning till kommunen kan inte överklagas.

Om en förälder inte betalar

Om en förälder inte betalar den fastställda ersättningen bör kommunen i första hand i samråd med den betalningsskyldiga göra en betalningsplan. Kommunen har enligt 9 kap. 3 § SoL möjlighet att väcka talan hos förvaltningsrätten inom tre år från det kommunens kostnader uppstod. Talan väcks vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets föräldern är bosatt. Kommunen bör innan talan sker göra en ny prövning av föräldrarnas ekonomiska förhållanden och bör inte vidhålla sina ersättningsanspråk om detta leder till att föräldern kommer att sakna medel till sin eller sin familjs försörjning.

Är barnet placerat enligt LSS regleras detta inte i LSS utan den obetalda summan ses som en vanlig fordran.

Eftergift

Socialnämnden får enligt 9 kap. 4 § SoL helt eller delvis efterge föräldrars ersättningsskyldighet till kommunen som avses i 8 kap. 1 § andra stycket.

Kommunicering och delgivning

Innan beslut fattas om att föräldrar ska betala ersättning för ett barn under 18 år som placeras utanför det egna hemmet, ska beräkningsunderlaget och beräknad ersättning kommuniceras med dem. Föräldrarna blir därigenom informerade om beräkningssättet och ges möjlighet att eventuellt begära jämkning av ersättningsbeloppet. Föräldrarna ska informeras om att beloppet omräknas årligen från och med februari, samt när antalet barn som de är som de är försörjningsskyldiga för ändras. Det slutliga beskedet om ersättningsbeloppet med uppgift om när och hur det ska betalas, ska delges respektive förälder.

Blanketter för beräkning av ersättningen

Blanketter som kan användas vid beräkning av den ersättning som föräldrarna ska betala till kommunen kan beställas hos [Adda](#):

[Beräkningsunderlag — Adda](#)

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för vård och omsorg

Åsa Furén Thulin